

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์

ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม มีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

2.1.1 หลักการ

2.1.2 วัตถุประสงค์

2.1.3 โครงสร้างของหลักสูตร

2.1.4 ตารางการฝึกอบรม

2.1.5 วิธีการฝึกอบรม

2.2 แผนการฝึกอบรม

2.3 สื่อประกอบการฝึกอบรม

2.4 เครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินชุดฝึกอบรม

3.1 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม

3.2 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรม

3.3 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของสื่อประกอบการฝึกอบรม

3.4 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของเครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

4.1 การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมในการจัดการฝึกอบรม

4.2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4.3 การทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรม

4.4 การวัดทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษา ก่อนและหลังการฝึกอบรม

4.5 การประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา

4.6 การศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา สำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษา และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาศึกษาแนวทางการออกแบบการเรียนการสอนรูปแบบ ADDIE ซึ่งการออกแบบการเรียนการสอนรูปแบบ ADDIE เป็นการออกแบบระบบการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การดำเนินงาน และการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลา สามารถเข้าใจถึงปัญหาที่มีและต้องการแก้ไขอย่างตรงเป้าหมาย ส่วนข้อจำกัดของรูปแบบ ADDIE คือใช้ระยะเวลาพอสมควรถึงจะทำให้เกิดประสิทธิผล

ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ นั้น ต้องสามารถทำให้ผู้ใหญ่มีความรู้สึกที่จะเรียน และเห็นถึงความจำเป็นหรือผลลัพธ์ที่จะได้ ซึ่งจะส่งผลต่ออาชีพหรือสถานะของตนเองในอนาคต ซึ่งหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ตามทฤษฎีของ Knowles (1980) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความต้องการและความสนใจ ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าหากว่าตรงกับความต้องการและความสนใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นกระบวนการพัฒนาสำหรับผู้ใหญ่ด้วยการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้มีขวัญและกำลังใจในการเปลี่ยนตนเองอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2. ด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ การเรียนของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ดังนั้น หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ต้องยึดถือตามประสบการณ์และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ มิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหลาย

3. ด้านการวิเคราะห์ประสบการณ์ ประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้ใหญ่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุด ดังนั้น การวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันจะสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่คือ ความรู้สึกต้องการที่จะสามารถทำด้วยตนเอง เพราะฉะนั้น บทบาทของผู้สอนควรจะเป็นผู้สืบทอดหรือค้นหาคำตอบร่วมกับผู้เรียนมากกว่าทำหน้าที่แค่ส่งผ่านความรู้หรือเป็นสื่อสำหรับความรู้แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเสริมแรง สนับสนุนในสิ่งเขาคิดและเปิดโอกาสให้ได้แสดงออก

5. ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความแตกต่างในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความคิด อารมณ์ ร่างกาย ก็จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้น ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในแต่ละชั้น ย่อมเป็นไปตามระดับวัยหรืออายุของผู้ใหญ่แต่ละคน ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้ได้กลิ่นกรองถึงความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ที่ได้รับเพื่อเป็นสะท้อนเป็นปัจจัยในการแก้ไข พัฒนาและขยายผล

ส่วนด้านแนวคิด หลักการ และกระบวนการพัฒนาชุดฝึกอบรม มีลำดับขั้นตอนในการพัฒนา คือ

1. การกำหนดความจำเป็นของจะต้องค้นหาว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงขององค์กร และปัญหานั้นสามารถที่จะสร้างสรรค์ให้เป็นโอกาสได้ด้วยการพัฒนาและการฝึกอบรมของบุคลากรองค์กรนั้น ๆ

2. การกำหนดความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การกำหนดความจำเป็นของผู้เข้ารับการอบรมแต่ละบุคคล เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้มากขึ้นเพียงใด และจะเท่าเท่ากับปัญหาขององค์กรจะได้รับการแก้ไข

3. การสร้างหลักสูตร เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระและหัวข้อวิชาต่าง ๆ ที่จะสามารถสนองตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นการมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จนสามารถได้รับความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม จนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน ปฏิบัติงาน

4. การกำหนดกลยุทธ์ในการสอน เป็นเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในโปรแกรมการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องกำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถกระตุ้นและชี้แนะให้ผู้เข้าให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และทักษะตามที่กำหนดไว้

5. การดำเนินการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนของการจัดดำเนินการฝึกอบรม ด้วยการจัดเตรียมสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้การดูแลให้ดำเนินไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้

6. การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการฝึกอบรม จะต้องมีการประเมินผลและพิจารณาผลสะท้อนกลับ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านแนวคิดและกระบวนการใช้สื่อการสอนนั้น สมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สอนหนังสือแก่บรรดาศอหาบะฮฺ ท่านก็ได้เลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับวัย สติปัญญา สถานการณ์ เพื่อช่วยอธิบายให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งถ้าพิจารณาในด้านความรู้ในเรื่องศาสนาอิสลามแล้ว ในยุคของบรรดาศอหาบะฮฺ คือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในความรู้ทางด้านศาสนาอย่างที่สุด ดังนั้น ถ้าต้องการให้เกิดประสิทธิผลด้านการเรียนรู้ ถึงแม้จะเป็นการจัดการเรียนรู้ในเรื่องศาสนาก็ควรที่จะใช้สื่อ วิธีการสอน หรือ เทคนิคที่หลากหลายเพื่อโน้มน้าว สร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน เพื่อที่จะสามารถให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ของด้านกระบวนการใช้สื่อการสอน ได้ดังนี้

1. ขั้นการวางแผนและผลิตสื่อการสอน สรุปได้ว่า ด้านการเตรียมการผลิตสื่อการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ผลิตสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เช่น ความรู้พื้นฐาน ทักษะ ทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่จะเรียน ส่วนด้านการผลิตสื่อการสอนผู้ผลิตต้องทราบถึงลักษณะเฉพาะของสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อการสอนมีจุดประสงค์เพื่ออะไร ผลิตสื่อนี้เพื่อใคร กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งใจไว้ มีแนวทางในการนำเสนอสื่อการสอนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ในการผลิตสื่อการสอน สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ คือความคาดหวังของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ การนำไปใช้ ทั้งนี้

ผู้สอนต้องคำนึงถึงเงื่อนไข และข้อจำกัดต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ระดับวัย ระดับสติปัญญา สภาพแวดล้อม สถานะทางสังคม ดังนั้นผู้ผลิตสื่อการสอนต้องวิเคราะห์ และกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม

3. ขั้นตอนการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ สรุปได้ว่า การผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมนั้นสามารถทำได้ 3 วิธีคือ 1) เลือกจากสื่อที่มีอยู่แล้วซึ่งจะต้องตรงกับลักษณะผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาที่สอน 2) ตัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการศึกษาข้อจำกัดของสื่อ นั้นๆ แล้วกำหนดวิธีการผลิตสื่อใหม่ และต้องคำนึงความเหมาะสมของสื่อการสอนที่มีต่อผู้เรียนด้วย และ 3) ออกแบบสื่อใหม่ให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของผู้เรียน และงบประมาณในการจัดทำเพียงพอ

4. ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน สรุปได้ว่า การเตรียมการก่อนนำสื่อไปปฏิบัติการสอน สิ่งที่สำคัญผู้สอนต้องเตรียมตัวเอง เข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาที่สอนอย่างชัดเจน เข้าใจวัตถุประสงค์ของสื่อการสอน เตรียมห้อง อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกหากสื่อที่จะใช้นั้นต้องใช้เครื่องร่วมด้วย เตรียมตัวผู้เรียนอธิบายให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนขั้นตอนการใช้สื่อการสอน ต้องมีการเกริ่นนำถึงบทเรียนที่จะสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน และต้องคอยชี้แจง ชี้แนะถึงประเด็นต่างที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสื่อการสอนกับเนื้อหา สังเกตปฏิกิริยาผู้เรียนระหว่างทำการสอน ตั้งประเด็นต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เกิดการสนทนาโต้ตอบ ระวังกัน พร้อมทั้งประเมินความรู้ ความเข้าใจที่ผู้เรียนได้รับ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5. ขั้นตอนการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน สรุปได้ว่า เป็นการมีส่วนร่วมในระหว่างการจัดกิจกรรมการสอน ทั้งผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน ทั้งในด้านเนื้อหาความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ ทั้งนี้ผู้สอนควรคำนึงความสามารถของผู้เรียน ถ้าเนื้อหาที่ยากไปหรือสื่อที่เตรียมไม่เหมาะสม อาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้เรียน ทำสื่อการสอนที่เตรียมมาไม่มีประสิทธิผล ในระหว่างการจัดกิจกรรมการสอนผู้สอนควรส่งเสริม สนับสนุน ชี้แนะ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ โดยการใช้วิธีการประเมินผลแบบต่าง ๆ เช่น การทำแบบฝึกหัด การซักถาม หรือสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการตอบสนองและได้รับการเสริมแรงระหว่างการเรียนได้อย่างดี

6. ขั้นตอนการประเมินผล สรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะบ่งบอกถึงคุณภาพของการจัดกิจกรรมการสอน ความสำเร็จของผู้เรียน สื่อและวิธีการสอน ซึ่งจะประเมินโดยผู้สอนเอง ผู้ชำนาญ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ผู้เรียน และด้วยตัวของสื่อเอง หลักการประเมินเพื่อทราบคุณภาพของสื่อการสอนนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะของผู้เรียนภายหลังที่เรียนจากสื่อแบบสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติที่มีต่อสื่อการสอน การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ

สภาพปัญหาการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาในด้านหลักการใช้สื่อการสอน เช่น ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ด้านการกำหนดจุดประสงค์ของสื่อ ด้านการตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ด้านการประเมินผล ตัวอย่างปัญหาที่พบ เช่น นักเรียนไม่มีความพร้อมใน

เนื้อหาที่ครูสอน สื่อการสอนมีน้อยไม่หลากหลาย ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชำนาญ สื่อมีไม่เพียงพอ นักเรียนสนใจเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ สร้างเครื่องมือประเมินสื่อไม่ถูกต้อง จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขคือ จัดให้มีการอบรมครูอิสลามศึกษาในเรื่องการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา พร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้สื่ออย่างถูกต้อง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ และมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในระยะสั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการปรับลดและหลอมรวมขั้นตอนของ ADDIE Model และได้บูรณาการเข้าด้วยกันกับหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ตามทฤษฎีของ โนลส์ (Knowles 1980: 31) ซึ่งได้มีการเพิ่มกระบวนการ **ดูงาน (Field Trip)** คือ การเปิดโลกทัศน์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และ **ถอดบทเรียน (Lesson Learned)** คือ การสรุปบทเรียนเพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจ และเพื่อการขยายผลต่อไป จากนั้นได้นำมาประมวล สังเคราะห์ เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (ดังภาพประกอบที่ 1: 7) และพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียน อัสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL “ดูงาน-คิด-ค้น-ทดลอง-ถอดบทเรียน” (FADIL Model) ดังรายละเอียดคือ

ดูงาน (Field Trip) คือ การเปิดโลกทัศน์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดแรงกระตุ้น สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คิด (Analyze) คือ กระบวนการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดวิเคราะห์ผ่านกิจกรรมการอบรมโดยมีผู้วิจัยวิจัยเป็นเพื่อนคู่คิด (กัลยาณมิตร)

ค้น (Design & Develop) คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัยเพื่อออกแบบและผลิตสื่อการสอนอิสลาม

ทดลอง (Implement) คือ การทดลองใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาที่ผลิตขึ้น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัย

ถอดบทเรียน (Lesson Learned) คือ การสรุปบทเรียนเพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสื่อการสอน และเพื่อการขยายผลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส มีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักสูตรการฝึกอบรม มีองค์ประกอบดังนี้

2.1.1 หลักการ หลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ครูอิสลามศึกษานำสื่อการสอนไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูอิสลามศึกษามีความรู้พื้นฐาน ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ เข้าใจในกระบวนการ และสามารถวางแผน ผลิตสื่อการสอนของตนเองได้

2.1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร เนื้อหาสาระหลักของหลักสูตรแบ่งเป็นออกเป็น 2 ส่วน ประกอบไปด้วยความรู้พื้นฐานของสื่อการสอน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย ลักษณะของสื่อการสอน ความสำคัญ ความจำเป็น การจำแนกและประเภทของสื่อการสอน และกระบวนการของการใช้สื่อการสอน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอน การดัดแปลงและออกแบบสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน การประเมินผล และการใช้สื่อการสอนสอนประเภทต่าง ๆ

2.1.4 ตารางการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรมกำหนดไว้ 5 ครั้ง รวมเป็นระยะเวลา 19 ชั่วโมงมีดังรายละเอียดคือ

- 1) ครั้งที่ 1 ใช้เวลา 5 ชั่วโมง
- 2) ครั้งที่ 2 ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
- 3) ครั้งที่ 3 ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
- 4) ครั้งที่ 4 ใช้เวลา 5 เดือน
- 5) ครั้งที่ 5 ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

2.1.5 รูปแบบการเรียนรู้ แบบ FADIL “ดูงาน-คิด-ค้น-ทดลอง-ถอดบทเรียน” (FADIL Technique) ดังรายละเอียดคือ

1) “F” (Field Trip) ดูงาน คือ การเปิดโลกทัศน์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดแรงกระตุ้น สร้างขวัญ กำลังใจแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2) “A” (Analyze) คิด คือ กระบวนการที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม คิด วิเคราะห์ผ่านกิจกรรมการอบรมโดยมีผู้วิจัยเป็นเพื่อนคู่คิด (กัลยาณมิตร)

3) “D” (Design & Develop) คั้น คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัยเพื่อออกแบบและผลิตสื่อการสอนอิสลามศึกษา

4) “I” (Implement) ทดลอง คือ การทดลองใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาที่ผลิตขึ้น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัย

5) “L” (Lesson Learned) ถอดบทเรียน คือ การสรุปบทเรียนเพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสื่อการสอน และเพื่อการขยายผลต่อไป

2.2 แผนการฝึกอบรม แผนการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 5 แผน

แผนการฝึกอบรมที่ 1 การเปิดโลกทัศน์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

แผนการฝึกอบรมที่ 2 การศึกษาความรู้พื้นฐาน ความสำคัญ การจำแนกประเภท และกระบวนการใช้สื่อการสอน

แผนการฝึกอบรมที่ 3 การใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ

แผนการฝึกอบรมที่ 4 การทดลองใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

แผนการฝึกอบรมที่ 5 การประเมินผลสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สรุปและรายงานผล

ในแต่ละแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และสื่อประกอบการฝึกอบรม

2.3 สื่อประกอบการฝึกอบรม สื่อในการฝึกอบรมประกอบด้วย ใบความรู้ Power Point ใบงาน วัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ใบความรู้ ใบความรู้ที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม มีจำนวน 4 ชุด รวม 18 แผ่น มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนที่ 2 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ การจำแนก และประเภทของสื่อการสอน มีจำนวน 9 แผ่น และใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กระบวนการของการใช้สื่อการสอน การพิจารณาลักษณะผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อ การดัดแปลงและออกแบบสื่อ การใช้สื่อการสอน การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน การกำหนดการประเมินผล มีจำนวน 4 แผ่น

2) แผนที่ 3 ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ มีจำนวน 3 แผ่น ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการออกแบบและผลิตสื่อการสอนจำนวน 2 แผ่น

2.3.2 Power Point มีจำนวน 55 กรอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แผนที่ 2 มี Power Point จำนวน 44 กรอบ ตอนที่ 1 นำเสนอในหัวข้อ ความหมาย สื่อการสอนในอิสลาม ความสำคัญ การจำแนก และประเภทต่าง ๆ ของสื่อการสอน และตอนที่ 2 นำเสนอในหัวข้อ กระบวนการของการใช้สื่อการสอน การพิจารณาลักษณะผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อ การดัดแปลงและออกแบบสื่อการสอน การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน การกำหนดการประเมินผล

2) แผนที่ 5 มี Power Point จำนวน 11 กรอบ นำเสนอในหัวข้อ ประมวลภาพการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL

2.3.3 ใบงาน มี 2 ใบงาน มีจำนวน 4 แผ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) แผนที่ 3 ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบสื่อการสอนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จำนวน 2 แผ่น

2) แผนที่ 5 ใบงานที่ 2 เรื่อง สรุปบทเรียนที่เพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการสอน และเพื่อการขยายผลต่อไป

2.3.4 สื่อวีดิทัศน์ มีจำนวน 2 วีดิทัศน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนที่ 3 วีดิทัศน์ที่ 1 เป็นวีดิโอเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุของนักเรียนระดับประถมศึกษา วีดิทัศน์ที่ 2 เป็นวีดิโอเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์และกิจกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.4 เครื่องมือวัดผลและประเมินการฝึกอบรม เครื่องมือวัดผลและประเมินการฝึกอบรมประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน แบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา แบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 แบบทดสอบความรู้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน วัดความรู้ทั่วไป เช่น ด้านความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ การจำแนกประเภท และกระบวนการของการใช้สื่อการสอน ลักษณะแบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ

2.4.2 แบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา เป็นแบบวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นตามวิธีการของ Likert จำนวน 20 ข้อ

2.4.3 แบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ประเมินทักษะในด้านการเตรียมสื่อการสอน ด้านการเลือกสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการติดตามผลสื่อการสอน ลักษณะของแบบประเมินทักษะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

2.4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาระ วิธีการ สื่อประกอบการฝึกอบรม วิทยากร และเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ลักษณะแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอน อิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้นำโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการ
วัดและประเมินผลจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร
ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ผล
การวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
โครงร่างหลักสูตร

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตร	4.00	.00	มาก
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.67	.58	มาก
3. โครงสร้างหลักสูตร	3.67	.58	มาก
4. เนื้อหาในโครงสร้างหลักสูตรมีการ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก	3.67	.58	มาก
5. เนื้อหาในโครงสร้างหลักสูตรมีความ ครอบคลุม	3.67	.58	มาก
6. เนื้อหาในโครงสร้างหลักสูตรมีประโยชน์และ สามารถทำให้เกิดประสิทธิผล	4.00	.00	มาก
7. ตารางการฝึกอบรม	3.67	.58	มาก
8. รูปแบบการฝึกอบรม	4.00	.00	มาก
9. การประเมินผลการฝึกอบรม	3.77	.39	มาก
เฉลี่ย			

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรจาก
ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบโดยรวมของหลักสูตรฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับ มาก
($\bar{x} = 3.77$, S.D. = .39) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 3.41 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า
หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.2 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรม

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น (N = 3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. แผนการฝึกอบรมที่ 1	4.00	.00	มาก
2. แผนการฝึกอบรมที่ 2	4.00	.00	มาก
3. แผนการฝึกอบรมที่ 3	4.00	.00	มาก
4. แผนการฝึกอบรมที่ 4	4.00	.00	มาก
5. แผนการฝึกอบรมที่ 5	4.00	.00	มาก
เฉลี่ย	4.00	.00	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมของแผนการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบโดยรวมของแผนการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .000) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 3.41 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแผนการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.3 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของสื่อประกอบการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของสื่อประกอบการฝึกอบรม

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น (N = 3)		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
สื่อประกอบการฝึกอบรม	3.67	.58	มาก
เฉลี่ย	3.67	.58	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมของสื่อประกอบการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สื่อประกอบการฝึกอบรม มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = .58) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 3.41 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสื่อประกอบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.4 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของเครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือแบบต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1 แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.4.2 แบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.4.3 แบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา

3.4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

3.4.1 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
1. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนได้ถูกต้องที่สุด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
2. ข้อใดคือความสำคัญของสื่อการสอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
3. ข้อใดกล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนได้ถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
4. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
5. การใช้สื่อการสอนจะช่วยประหยัดเวลาหมายความว่าอย่างไร	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
6. ข้อใดคือความหมายของสื่อการสอนประเภทวีดิทัศน์	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
7. ข้อใดจัดวางเป็นสื่อการสอนประเภทวีดิทัศน์	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
8. ข้อใดกล่าวถึงสื่อการสอนประเภทกิจกรรมได้ถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
9. ในการจัดทำสื่อการสอนควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นอันดับแรก	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
10. ขั้นตอนการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนควรคำนึงถึงข้อใดเป็นลำดับแรก	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
11. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ในการผลิตสื่อการสอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
12. การกำหนดสื่อโดยยึดเอาตัวครูเป็นหลักนั้นมีข้อดีในข้อใด	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
13. การกำหนดสื่อตามข้อ 12 มีจุดอ่อนในเรื่องใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
14. การกำหนดสื่อการสอนตามแผนการสอนนั้นมีข้อดีอย่างไร	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
15. ครูสมสอนวิชาภาษาอาหรับควรใช้สื่อในข้อใดที่จะทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้มากที่สุด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
16. จากข้อ 15 เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุดครูสมควรเตรียมตัวในการสอนอย่างไร	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
17. ที่ว่าการกำหนดสื่อควรยึดตัวผู้เรียนเป็นหลักนั้นหมายความว่าอย่างไร	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66

ตารางที่ 8 (ต่อ)

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
18. การจัดทำสื่อและสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองได้นั้นเนื่องจากข้อใด	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
19. ความบกพร่องในข้อใดมีผลน้อยที่สุดต่อการจัดทำสื่อการสอนให้มีคุณภาพได้	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
20. การกำหนดสื่อการสอนสำหรับครูทุกคนย่อมแตกต่างกันไปดังนั้นคนที่กำหนดสื่อการสอนที่ดีที่สุดควรเป็นใคร	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
เฉลี่ย					0.86

จากตารางที่ 8 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังการฝึกอบรมมีประเด็นสาระสอดคล้อง (0.86) ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ต้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนและหลังฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น สามารถนำไปใช้ได้

3.4.2 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องของแบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรม

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
1. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
3. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
4. ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนด้วยกัน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
5. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
6. ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยตนเองและกับผู้สอนด้วย	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
7. ช่วยประหยัดเวลาเรียน โดยใช้เวลาน้อยแต่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
8. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจและจดจำได้นาน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
9. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยจัดการให้มีการใช้สื่อการสอนเป็นรายบุคคล	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
10. ช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
11. ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
12. ช่วยแก้ปัญหาและทดแทนสิ่งที่ผู้สอนไม่ถนัดเช่น พูดไม่เก่ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
13. ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
14. ทำให้สามารถสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้กว้างมากขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
15. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
16. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยในการสื่อความหมายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
17. ช่วยให้ผู้สอนสามารถนำประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่มากมายภายนอกห้องเรียนนำมาเสนอต่อผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
18. ช่วยให้ผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงจุดมุ่งหมายในทุกชั้นตอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
19. ช่วยให้ผู้สอนสังเกตปฏิกิริยาผู้เรียนได้	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
20. ช่วยให้ผู้สอนวัดและประเมินได้ง่ายยิ่งขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
เฉลี่ย					1.00

จากตารางที่ 9 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า แบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรม มีประเด็นสาระสอดคล้อง (1.00) ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ต้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนและหลังฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น สามารถนำไปใช้ได้

3.4.3 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
ทักษะด้านการเตรียม					
1. ตรวจสอบสื่อการสอนให้อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
2. ทดลองใช้ให้คล่องแคล่ว	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
3. ตรวจสอบและจัดเตรียมห้องเรียนสำหรับใช้สื่อการสอนให้มีความพร้อมอยู่เสมอ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
ทักษะด้านการเลือก					
4. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับระดับวัย ระดับสติปัญญาและปลอดภัยในการใช้	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
5. ขนาดของสื่อต้องมีขนาดที่พอเหมาะสำหรับการสอนจริง ผู้สอนมีการคำนึงถึงจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนจะมองเห็นสื่อได้ชัดเจน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
6. สื่อการสอนมีความสัมพันธ์กับบทเรียนและตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
ทักษะด้านการใช้					
7. ใช้ตามลำดับก่อนหลังอย่างคล่องแคล่วและแสดงให้เห็นทั่วถึงกันทั้งชั้นเรียนอย่างชัดเจน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
8. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
9. ใช้สื่อการสอนได้คุ้มค่ากับที่ได้เตรียมมาและพยายามใช้ให้เป็นประโยชน์ที่สุด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
ทักษะด้านการติดตามผล					
10. มีการติดตามผลของการใช้สื่อการสอน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนได้รับความรู้จากสื่อใหม่มากน้อยเพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
11. มีการสำรวจข้อบกพร่องของสื่อการสอนและพยายามหาแนวทางแก้ไข	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
12. มีการพัฒนาสื่อการสอนให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	1.00	0.00	1.00	2.00	0.66
เฉลี่ย					0.96

จากตารางที่ 10 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า แบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา มีประเด็นสาระสอดคล้อง (0.96) ตามวัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ต้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น สามารถนำไปใช้ได้

3.4.4 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

หัวข้อประเมิน	R1	R2	R3	$\sum R$	R = 3 IOC
1. การฝึกอบรมสอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
2. เนื้อหาการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
3. ลำดับเนื้อหา มีความเหมาะสม	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
4. เนื้อหาการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะและความสามารถในการใช้สื่อการสอนในการปฏิบัติการสอน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
5. การอบรมด้วยรูป FADIL ทำให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มขึ้น	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
6. ใบความรู้ อ่านเข้าใจง่าย	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
7. ใบความรู้มีจำนวนพอเหมาะ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
8. Power Point มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
9. ใบงานมีความชัดเจน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
10. ใบงานมีจำนวนพอเหมาะ	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
11. วิทยากรให้ความรู้ได้ชัดเจน	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
12. เวลาที่ใช้มีความเหมาะสม	1.00	1.00	1.00	3.00	1.00
เฉลี่ย					1.00

จากตารางที่ 11 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม มีประเด็นสาระสอดคล้อง (1.00) ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ต้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น สามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้นำชุดการฝึกอบรมที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำไปใช้ และดำเนินการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ครูอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง และมีเงื่อนไขที่ผู้วิจัยได้กำหนดคือ ต้องเข้าฝึกอบรมจนจบระยะเวลาของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นครูแกนนำที่โรงเรียนคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นครูที่สอนอยู่ในสาระภาษาอาหรับ และกลุ่มทดลองที่เข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน และได้ดำเนินการขออนุมัติครูที่เข้ารับการฝึกอบรมจากผู้อำนวยการโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ พร้อมทั้งเตรียมเอกสารและสถานที่สำหรับการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการใช้ชุดฝึกอบรมในการจัดการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้ทำการฝึกอบรม โดยใช้สถานที่ในการฝึกอบรม คือ ศึกษาดูงานที่โรงเรียนพระยานาวินคลองหินวิทยา จ.ปัตตานี และจัดฝึกอบรมที่ห้องสื่อ IT โรงเรียนอัลอิสลามียะห์ โดยจัดการฝึกอบรม ระหว่างเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม พ.ศ.2560 เป็นเวลา 3 เดือน โดยการฝึกอบรม 5 ครั้ง รวมเป็นระยะเวลา 19 ชั่วโมง ผลการใช้ชุดฝึกอบรมในการจัดการฝึกอบรม รายละเอียดแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการใช้ชุดฝึกอบรมในการจัดการฝึกอบรม

ครั้งที่	วันเวลา	รูปการเรียนรู้/แผนการฝึกอบรม	ใช้เวลา	ผลที่ได้จากการฝึกอบรม
1	วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2560	“F” (Field Trip) ดูงานแผนการฝึกอบรมที่ 1 การเปิดโลกทัศน์	5 ชม.	ทำให้เกิดแรงบันดาลใจหลาย ๆ อย่าง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับใช้วิธีการสอนเทคนิคการสอน และการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการสอน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครั้งที่	วันเวลา	รูปการเรียนรู้/แผนการ ฝึกอบรม	ใช้เวลา	ผลที่ได้จากการ ฝึกอบรม
2	วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2560	<p>“A” (Analyze) คิด</p> <p>1. ทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน ก่อนการฝึกอบรม</p> <p>2. วัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ก่อนการฝึกอบรม</p> <p>3. แผนการฝึกอบรมที่ 2 การศึกษาความรู้พื้นฐานสื่อการสอนในอิสลาม ความสำคัญ การจำแนกประเภท และกระบวนการใช้สื่อการสอน</p>	3 ชม.	<p>- ได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสื่อการสอน</p> <p>- เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอนทำให้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการสอน</p> <p>- เข้าใจในเรื่องสื่อการสอนว่าแต่ละประเภทมีคุณลักษณะต่างกัน แต่สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทักษะประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไป สู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้เหมือนกัน</p> <p>- เข้าใจในเรื่องกระบวนการใช้สื่อการสอนว่าจะต้องมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชา จำนวนของผู้เรียน ลักษณะการตอบสนองจากผู้เรียน รวมทั้งการประเมินผล</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครั้งที่	วันเวลา	รูปการเรียนรู้/แผนการ ฝึกอบรม	ใช้เวลา	ผลที่ได้จากการ ฝึกอบรม
3	วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2560	“D” (Design & Develop) คั้น แผนการฝึกอบรมที่ 3 การใช้สื่อการสอนประเภท ต่าง ๆ	3 ชม.	เข้าใจในกระบวนการ พัฒนาสื่อการสอนให้มี ประสิทธิภาพนั้นต้อง ทำตามขั้นตอน ซึ่งต้อง เริ่มจากการการ วางแผนในการเลือกใช้ สื่อก่อนเช่นต้องรู้ถึง คุณลักษณะของผู้เรียน จากนั้นจึงตัดแปลงหรือ ออกแบบสื่อใหม่, กำหนดวิธีการใช้สื่อ การสอน, กำหนด การตอบสนองของ ผู้เรียน และกำหนด วิธีการประเมินผลสื่อ การสอน
4	วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2560 - 20 กรกฎาคม พ.ศ.2560	“I” (Implement) ทดลอง แผนการฝึกอบรมที่ 4 การทดลองใช้สื่อการสอน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ ได้พัฒนาขึ้น	5 ชม.	สื่อการสอนที่ถูก พัฒนาขึ้นตามขึ้นตาม ขั้นตอนที่ถูกต้องทำให้ การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ ผู้เรียน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครั้งที่	วันเวลา	รูปการเรียนรู้/แผนการ ฝึกอบรม	ใช้เวลา	ผลที่ได้จากการ ฝึกอบรม
5	วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2560	“L” (Lesson Learned) ถอดบทเรียน 1. แผนการฝึกอบรมที่ 5 การประเมินผลสื่อการ สอนของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม 2. สรุปผลที่ได้จากการ ฝึกอบรมรวมทั้งปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ 3. ทดสอบความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับสื่อการสอน หลัง ฝึกอบรม 4. วัดทัศนคติต่อการ ใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา หลังฝึกอบรม 5. สอบถามความพึง พอใจต่อการฝึกอบรม	3 ชม.	การถอดบทเรียน สามารถทำให้สามารถ มองย้อนกลับไปถึง ผลสำเร็จหรือปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นซึ่งจะทำให้เกิด การปรับปรุงแก้ไข แล พัฒนา เพื่อที่การจัด ฝึกอบรมในครั้งต่อไปจะ ได้ดียิ่งขึ้น

จากตารางที่ 12 การใช้ชุดฝึกอบรมในการจัดการฝึกอบรม ใช้เวลาในการฝึกอบรม
ทั้งหมด 5 ครั้ง มีรายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2560 มีรายละเอียดการจัดฝึกอบรมดังนี้ ใช้
รูปแบบการเรียนรู้ “F” (Field Trip) ฐาน คือ การเปิดโลกทัศน์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ และสร้าง
แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง, แผนการฝึกอบรมที่ 1 การเปิดโลกทัศน์ ศึกษาฐานที่โรงเรียนพระยา
นาวินคลองหินวิทยา จ.ปัตตานี ใช้เวลา 5 ชั่วโมง ผลที่ได้จากการฝึกอบรม คือ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ
หลาย ๆ อย่าง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับใช้วิธีการสอนเทคนิคการ
สอน และการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการสอน

ครั้งที่ 2 วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2560 มีรายละเอียดการจัดฝึกอบรม ดังนี้
ใช้รูปแบบการเรียนรู้ “A” (Analyze) คิด คือ กระบวนการที่ให้ครูผู้สอนคิดวิเคราะห์ผ่านกิจกรรมการ
อบรมโดยมีผู้วิจัยเป็นเพื่อนคู่คิด (กัลยาณมิตร), 1) ทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนก่อนการ
ฝึกอบรม 2) วัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาก่อนการฝึกอบรม และ 3) แผนการ
ฝึกอบรมที่ 2 การศึกษาความรู้พื้นฐาน ความสำคัญ การจำแนก ประเภทของสื่อการสอน และ
กระบวนการใช้สื่อการสอน จัดการฝึกอบรมที่ห้องสื่อ IT โรงเรียนอัลอิสลามียะห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ผล

ที่ได้จากการฝึกอบรม คือ ได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสื่อการสอน ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอนทำให้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการสอน, เข้าใจในเรื่องสื่อการสอนแต่ละประเภทมีคุณลักษณะต่างกัน แต่สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้เหมือนกัน, เข้าใจในเรื่องกระบวนการใช้สื่อการสอนจะต้องมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชา จำนวนของผู้เรียน ลักษณะการตอบสนองจากผู้เรียน รวมทั้งการประเมินผล

ครั้งที่ 3 วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2560 มีรายละเอียดการจัดฝึกอบรม ดังนี้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ “D” คั้น (Design & Develop) คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัยเพื่อออกแบบและผลิตสื่อการสอนอิสลามศึกษา, แผนการฝึกอบรมที่ 3 การใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ จัดการฝึกอบรมที่ห้องห้องสื่อ IT โรงเรียนอัลอิสลามียะห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ผลที่ได้จากการฝึกอบรม คือ เข้าใจในกระบวนการพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องทำตามขั้นตอน ซึ่งต้องเริ่มจากการวางแผนในการเลือกใช้สื่อก่อนเช่นต้องรู้ถึงคุณลักษณะของผู้เรียนจากนั้นจึงดัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่, กำหนดวิธีการใช้สื่อการสอน, กำหนดการตอบสนองของผู้เรียนและกำหนดวิธีการประเมินผลสื่อการสอน

ครั้งที่ 4 วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2560 – 20 กรกฎาคม พ.ศ.2560 มีรายละเอียดการจัดฝึกอบรม ดังนี้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ “I” (Implement) ทดลอง คือ การทดลองใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้วิจัย, แผนการฝึกอบรมที่ 4 การทดลองใช้สื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น จัดการฝึกอบรมที่โรงเรียนอัลอิสลามียะห์ ใช้เวลา 5 ชั่วโมง ผลที่ได้จากการฝึกอบรม คือ สื่อการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนที่ถูกต้องส่งผลให้การถ่ายทอดความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครั้งที่ 5 วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2560 มีรายละเอียดการจัดฝึกอบรม ดังนี้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ “L” (Lesson Learned) ถอดบทเรียน คือ การสรุปบทเรียนเพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจและเพื่อการขยายผลต่อไป, 1) แผนการฝึกอบรมที่ 5 การประเมินผลสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2) สรุปผลที่ได้จากการฝึกอบรมรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค 3) ทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนหลังการฝึกอบรม 4) วัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาหลังการฝึกอบรม และ 5) สอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม จัดการฝึกอบรมที่ห้องห้องสื่อ IT โรงเรียนอัลอิสลามียะห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง ผลที่ได้จากการฝึกอบรม คือ การถอดบทเรียนสามารถทำให้สามารถมองย้อนกลับไปถึงผลสำเร็จหรือปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา เพื่อที่การจัดการฝึกอบรมในครั้งต่อไปจะได้ดียิ่งขึ้น

4.2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของครูที่เข้ารับการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านวุฒิการศึกษา จำนวน 6 คน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	4	66.70
1.2 เพศหญิง	2	33.30
เฉลี่ย	6	100
2. อายุ		
2.1 20-30 ปี	3	50.00
2.2 31-40 ปี	2	33.30
2.3 41-50 ปี	1	16.70
2.4 51 ปีขึ้นไป		
เฉลี่ย	6	100
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ชานาวิย	1	16.70
3.2 ปริญญาตรี	5	83.30
เฉลี่ย	6	100
4. เคยผ่านการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน		
4.1 เคย	2	33.30
4.2 ไม่เคย	4	66.70
เฉลี่ย	6	100

จากตารางที่ 13 ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีข้อมูล จำแนกดังนี้

เพศ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเป็นหญิงมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

อายุ พบว่าครูอิสลามศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 และมีวุฒิการศึกษาระดับชานาวิทย์ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

เคยผ่านการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และเคยผ่านการฝึกอบรมด้านสื่อการสอน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รวมทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4.3 การทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา สำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบเพื่อทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ การจำแนกประเภท และกระบวนการของการใช้สื่อการสอน ลักษณะแบบทดสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อการเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ รวมเป็นคะแนน 20 คะแนน และทำการทดสอบกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 6 คน ผลการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 คะแนนการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

ครูอิสลามศึกษา	คะแนนก่อนฝึกอบรม		คะแนนหลังฝึกอบรม	
	คะแนนเต็ม 20		คะแนนเต็ม 20	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
คนที่ 1	8		12	
คนที่ 2	11		16	
คนที่ 3	10		15	
คนที่ 4	6		13	
คนที่ 5	9		14	
คนที่ 6	7		13	
เฉลี่ย	8.50	1.87	13.83	1.47

จากตารางที่ 14 คะแนนทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวม คือ ($\bar{x} = 8.50$, S.D. = 1.87) และหลังการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนเพิ่มขึ้นทุกคน ($\bar{x} = 13.83$, S.D. = 1.47)

ผลเปรียบเทียบการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

ทดสอบความรู้ทั่วไป	n	\bar{x}	S.D.	Wilcoxon signed rank test	Sig.
ก่อนการฝึกอบรม	6	8.50	1.87	-2.22	.026*
หลังการฝึกอบรม	6	13.83	1.47		

*P < 0.05

จากตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวม คือ ($\bar{x} = 8.50$, S.D. = 1.87) และหลังการฝึกอบรม ($\bar{x} = 13.83$, S.D. = 1.47) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนเพิ่มขึ้นก่อนการฝึกอบรม

4.4 การวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา เป็นแบบวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นตามวิธีการของ Likert จำนวน 20 ข้อ ผลการวัดระดับทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ระดับทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

ครูอิสลามศึกษา	ระดับทัศนคติ (ก่อนฝึกอบรม)		ระดับทัศนคติ (หลังฝึกอบรม)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
	คนที่ 1	3.55		3.60
คนที่ 2	2.75		4.35	
คนที่ 3	3.10		4.95	
คนที่ 4	2.10		4.65	

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ครูอิสลามศึกษา	ระดับทัศนคติ		ระดับทัศนคติ	
	(ก่อนฝึกอบรม)		(หลังฝึกอบรม)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
คนที่ 5	3.80		3.90	
คนที่ 6	3.15		4.20	
เฉลี่ย	3.07	.60	4.27	.49

จากตารางที่ 16 ระดับทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = .60) และหลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาเพิ่มขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = .49)

ผลเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม

วัดระดับทัศนคติ	n	\bar{x}	S.D.	Wilcoxon signed rank test	Sig.
ก่อนการฝึกอบรม	6	3.07	.602	-2.21	.028*
หลังการฝึกอบรม	6	4.27	.490		

*P < 0.05

จากตารางที่ 17 คะแนนเฉลี่ยระดับทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ ($\bar{x} = 3.07$, S.D. = .60) และหลังการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = .49) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์การสอนอิสลามศึกษาเพิ่มขึ้นก่อนการฝึกอบรม

4.5 การประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินทักษะ ในด้านการเตรียมสื่อการสอน ด้านการเลือกสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการติดตามผลสื่อการสอน ลักษณะของแบบประเมินทักษะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ผลการประเมินทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ระดับทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ครูอิสลามศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับทักษะ
1. คนที่ 1	3.58		มาก
2. คนที่ 2	4.67		มากที่สุด
3. คนที่ 3	4.08		มาก
4. คนที่ 4	4.41		มากที่สุด
5. คนที่ 5	4.50		มากที่สุด
6. คนที่ 6	4.08		มาก
เฉลี่ย	4.22	.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 คะแนนเฉลี่ยระดับทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = .39)

4.6 การศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ผลการสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ระดับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การฝึกอบรมสอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง	4.16	.41	มาก
2. เนื้อหาการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ	4.66	.52	มากที่สุด
3. ลำดับเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.16	.75	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ชุดฝึกอบรมด้วยรูปแบบ FADIL เพื่อพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาสำหรับครูโรงเรียนอัลอิสลามียะห์ จังหวัดนราธิวาส	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. เนื้อหาการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะและความสามารถในการใช้สื่อการสอนในการปฏิบัติการสอน	4.50	.55	มากที่สุด
5. การอบรมด้วยรูป FADIL ทำให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มขึ้น	4.50	.55	มากที่สุด
6. ใ้ความรู้ อ่านเข้าใจง่าย	4.33	.52	มากที่สุด
7. ใ้ความรู้มีจำนวนพอเหมาะ	4.33	.52	มากที่สุด
8. Power Point มีความคลอบคลุมกับเนื้อหา	4.50	.55	มากที่สุด
9. ใบงานมีความชัดเจน	4.33	.82	มากที่สุด
10. ใบงานมีจำนวนพอเหมาะ	4.50	.55	มากที่สุด
11. วิทยากรให้ความรู้ได้ชัดเจน	4.50	.55	มากที่สุด
12. เวลาที่ใช้มีความเหมาะสม	4.33	.82	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.40	.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = .36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ (2) เนื้อหาการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ (1) การฝึกอบรมสอดคล้องกับสภาพลักษณะการใช้งานจริง ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = .41) กับข้อ (3) ลำดับเนื้อหาเหมาะสม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = .75) การแปลผลคือ อยู่ในระดับมาก